

A OPTA MINUNE

de Alexandru Lungu

Nu știu cum vor privi-o alții, dar eu m-am amuzat și mi-a plăcut comedia lui Alexandru Lungu. E simplă, e naivă. Nu zic, sînt binevenite debuturile ambițioase care bat la ușa sublimului. Numai că nu dai la tot pasul și în fiecare zi de asemenea minuni. M-am lăsat de aceea în voia acestui farmec al năvului pe care *A opta minune* îl degajă spontan, fără pretenții. Dar despre ce „minune“ (a opta) e vorba, și unde se petrece ea? Aici, la noi... pe malul liniștit și pașnic al unui pîriu, unde un podar își îndeplinea, ce-i drept, cam patriarhal și cam rudimentar, dar cînsît și rentabil, meseria, spre binele obștei. Aici, în acest paradis al inocenței, în mijlocul unor oameni care nu cunoșteau răutatea, nedreptatea și minciuna au poposit într-o bună zi oameni cu pretenții, cu spirit „inventiv“ și, mai ales cu spirit... afacerist. S-au pus pe treabă; au tot inventat (lozinci, scheme de încadrare, birouri) au organizat (lipsa de organizare), au complicat (ceea ce era simplu) și au intrat în investițiile bănești ale statului cît au putut și cît le-a mers. Ca, în a moment dat — era firesc — cineva să se sesizeze și „minunată“ lor tristă întreprindere, cu acei aseus și de birocratie deschisă, ridiculă și falimentară să fie lichidată. Spiritual justițiar în care credea omul cu bun simț, Toader (care a tras din această afacere toate ponoasele dar și toate învățămintele), s-a pronunțat, înfirșit.

Misiunea asumată de autorul acestei comedii este aceea a unui semnal de alarmă. „Nu vă lăsați înșelați! Luați atitudine! Nu priviți nepăsători!“ pare să spună, într-o nută și ironică complicitate cu spectatorul, eroul lui Alexandru Lungu care privește stupefiat cum se înalță eșafodajul ticăloșilor, cum își fac mendrele răufăcătorii împotriva oricăror legi, împotriva oricărui bun simț și a oricărei logici.

Sursa hazului în piesa *A opta minune* o constituie proporțiile fantastice și grotesci pe care le dobîndește, absurd, birocratismul. Alexandru Lungu — actor al Teatrului Mic, autor a trei volume de proză — surprinde, în debutul lui dramaturgie, cu multă saveoare și autenticitate situații și tipuri comice, chiar dacă mai calcă pe căi deschise și bătute de alții, și chiar dacă, meșteșugul caracterizării dramatice mai lasă de dorit, chiar dacă, în genere, argumentul și tonusul dra-



Constantin Codrescu (Directorul) și Ion Marinescu (Toader)

matic s-ar putea încă învigoră. Atunci ce mai rămîne amuzant și demn de interes? Rămîne încărcătura de adevăr și viață, de autenticitate, veridicitatea, tonul direct și sincer, convingător. Rămîne apoi un personaj original, viu, simpatic: Toader, podarul. Acesta conferă piesei întreaga ei suculență.

Cine îl cunoaște pe actorul Alexandru Lungu și l-a văzut pe scenă interpretînd oameni simpli, cu acea sinceritate frustă, cu acel haz personal mualit, nițel șiret, cu acea tentă pitorească și populară, resimte că acest personaj a împrumutat parcă ceva din modul de a fi și de a juca ale autorului-actor. Sfătos, înțelept, isteț, generos, reprezentînd bunul simț popular și al spiritului zeflemitor, Toader (poate exagerat de tîrziu, lasînd de aceea să cadă asupra-i umbra nemeritată a unei neînțelegeri și nederente la progres) scaldă, cu șfichiul vorbelor de duh, în ridicol și batjocură, grupul nulițărilor care-l umilesc.

Teatrul Mic a îmbrățișat cu multă dragoste acest debut; l-a judecat și l-a tratat așa cum a fost scris — cu un pretext comic menit să destindă frunțile. S-a lucrat serios, profesional și eficient. S-a obținut un spectacol vesel, colorat, cu accente estradistice (dar de calitate) într-o concepție (D. D. Neleau) care a supradimensionat cu gust și măsură intențiile autorului. Pofa de joc a tuturor interpreților a fost contaminată. Fiecare actor a încercat parcă să se întrecă pe sine în a găsi cît mai multe date și amănunte comice. Cu căciula de miel trasă pe ceafă, cu ilicil cenușii peste cămașa cu pătrățele, tirșindu-și greoi bocancii; cu vorbe

pline de duh și de năduf, și mai ales cu atitudine superior mucalită, Ion Marinescu a deschis seria hohotelor de r.s. binevoitoare. A amplificat cu farmec nespus, cu autenticitate și naturalețe (întilnite și la Ciocilteul lui Gh. Vlad) rezonanța comică a lui Toader, dovedindu-se interpretul ideal al unui asemenea tip de erou popular. Constantin Codrescu, de asemenea, deosebit de expresiv în aerele caraghioase de mare dirijor sau mare comandant de oști pe care le imprumută rolului său, și folosind tehnica automatismelor unui director tiranic, agresiv și îngîmfat, pe care prostia și incapacitatea îl înalță pe propriile călcie pînă la ridicolul sublim și absolut. Florin Vasiliu și Jean-Lorin prezintă, cu plasticitate și nespus de amuzant, doi potlogari care se completează în mărunte ticăloșii, în fapte meschine și josnice. Nu ne-am putut închipui, din ceea ce am văzut pînă acum la ea, că Monica Ghiuță poate deține, ca în rolul de acum, al „secretarei”, atîta zestre de inventivitate și dezinvoltură, de intuiție și știință compozițională, în care alternează sinceritatea cu fățărnicia, decența cu vulgarul, seriozitatea cu fandoseala.

Foarte vesel și plăcut, aerat, în linii elegante și în volume expresive „cu poante” comice, decorul lui Ștefan Hablinski.

Valeria Ducea

Teatrul „Nottara”

HOTELUL ASTENICILOR

de I. D. Șerban

Teatrul „Nottara” și-a drămuțit astfel lucrurile încît să ne poată oferi la închiderea stagiunii și în preajma vacanței o piesă veselă și relativ ușoară, un spectacol care potrivit deprinderilor, poate prejudecăților, își află cel mai bine rostul vara, pe canicula, cînd spiritul nostru oarecum lenevit, somnolent, caută destinderea și acceptă cu îngăduitoare moleșală faclul.

Poate fi, dacă vreți, un act „compensatoriu”, ca să folosese un termen perfid, utilizat tot mai des de critica noastră literară, deși

nu prea cred nici în valoarea termenului și nici în oportunitatea utilizării lui, raportate la stagiunea Teatrului „Nottara”.

E, în orice caz, un spectacol de factura obișnuitelor spectacole cu largă aderență la public, un spectacol care, prin ceea ce dobîndește, datorează aproape totul Lilianei Tomescu, o bună parte lui Ion D. Șerban, și cît a mai rămas, hărniciei și priceperii regizorului Mircea Avram și celorlalți actori.

Că ceea ce s-a dobîndit provine din colaborarea teatrului cu autorul, rezultă nu numai din evidente dar și din unele mărturisiri: personajul central, înimoasa și stenică doctoriță Mihaela Bărăgan, a fost remodelat după chipul și asemănarea excelentei actrițe a Teatrului „Nottara”, o bună parte din datele de încredere, perseverență, putere de muncă și farmec personal ale Lilianei Tomescu fiind transferate în beneficiul personajului.

De altfel, totul se petrece în piesă în funcție de acest personaj fără astîmpăr, animal de o idee, care nu e o idee oarecare: ideea celei mai potrivite utilizări a tot ceea ce societatea noastră pune la îndemîna omului. În cazul nostru, ideea utilizării unui pavilion administrativ — observați o primă tentativă de extirpare a excrescențelor birocratice de pe un organism menit să fie sănătos —, ca hotel-anexă pentru pacienții doctoriței noastre, specializată în boli nervoase. Ideea, îmbrățișată cu fățărnic entuziasm de toată lumea, trebuie însă tradusă în fapt, și abia acum se pornește cavaleada împotriviților, se urnește mașinăria monstruoasă care face mersul inițiativelor atât de anevoios și pe care o numim de ani și ani cu un cuvînt prea blind și prea puțin cuprinzător: birocrăția. Ea, birocrăția, poate stînge clanurile, poate obosei spiritul cel mai ofensiv, poate neurasteniza cele mai echilibrate ființe, ea poate înăbuși definitiv ciocotul creator.

Ea, birocrăția, poate fi și învinsă, prin tenacitatea sustinută de credința în adevăr și dreptate, cum ne demonstrează comedia de față, și prin concentrarea tuturor energiilor și intervenția tuturor oamenilor de bine, cum mai mult ni se spune decît ni se demonstrează în piesă.

E o comedie orientată deschis și direct împotriva birocrăției. Prin Mihaela Bărăgan, Ion D. Șerban pornește lupta împotriva aparatului birocratic pe un front larg, cu toate armele. Dar dacă Mihaela Bărăgan câștigă bătălia, birocrăția nu pierde războiul. E aici o limită a piesei, în faptul că din mecanismul complex și al naibii de bine pus la punct al birocrăției, după trecerea — victorioasă — a doctoriței, nici o mașinărie nu este scoasă din uz. Să fie asta realitatea? Să fie cu neputință a demonstra că birocrăția poate fi, nu ușor, nu dintr-odată, dar totuși, poate fi înlăturată? Nu am această credință, eu atît mai mult cu cît chiar dramaturgia noastră numără piese — în a căror zonă de atracție gravitează și comedia de față — care conving că birocrăția poate fi